

**Models Psicolingüístics del Llenguatge Normal i  
Desviant en Llengua Francesa**

Codi: 103325

Crèdits: 6

| Titulació                 | Tipus | Curs | Semestre |
|---------------------------|-------|------|----------|
| 2502533 Estudis Francesos | OT    | 3    | 0        |
| 2502533 Estudis Francesos | OT    | 4    | 0        |

**Professor/a de contacte**

Nom: Lorraine Baque Millet

Correu electrònic: Lorraine.Baque@uab.cat

**Utilització d'idiomes a l'assignatura**

Llengua vehicular majoritària: francès (fre)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

**Prerequisits**

No s'escau.

**Objectius**

Amb aquesta assignatura es pretén familiaritzar els estudiants amb els processos (neuro-)cognitius implicats en la producció i comprensió del llenguatge així com de permetre'ls interpretar els fenòmens de percepció i producció "desviant" en llengua francesa que s'observen en l'adquisició o aprenentatge de llengües o en patologies del llenguatge.

L'objectiu és per tant de conèixer:

- com funciona la cognició humana: com funciona la percepció, l'atenció o la flexibilitat cognitiva per tal de tractar, guardar en memòria, transformar i utilitzar les informacions que es reben dels sentits
  - els instruments de què es disposa per tal de conèixer els mecanismes neuro-psicolingüístics implicats en el llenguatge
  - les etapes del procés de comprensió del llenguatge: com es passa de l'audició de sons de la parla (o de la visió d'un escrit) a la comprensió del sentit
  - les etapes del procés de producció del llenguatge: com es passa de la intenció de comunicar a la formulació i producció de llenguatge oral o escrit
- Ens interessarem pel processament normal del llenguatge adult en llengua francesa, però també per poblacions "específiques" com:
- persones amb patologies del llenguatge (ex. afàsies)
  - infants en el procés d'adquisició de la llengua materna
  - aprenents de llengües segones o estrangeres
  - bilingües

En finalitzar el període de docència els estudiants haurien de ser capaços de:

- descriure i explicar els principals fenòmens implicats en la producció i comprensió del llenguatge en llengua francesa
- analitzar casos de percepció i/o producció del llenguatge "desviant" en llengua francesa i inferir-ne els processos psicolingüístics afectats

## Competències

### Estudis Francesos

- Aplicar les metodologies científiques pròpies dels diferents àmbits de la lingüística francesa aplicada.
- Dominar la llengua francesa a nivell professional i conèixer les tècniques i els mètodes per assolir la màxima capacitat en l'expressió oral i escrita.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

## Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i aplicar les metodologies dels diferents àmbits de la lingüística francesa aplicada.
2. Analitzar un fet d'actualitat relacionant-lo amb els seus antecedents històrics.
3. Expressar-se oralment i per escrit amb un nivell de llengua francesa corresponent al nivell d'usuari experimentat.
4. Identificar i analitzar els diferents àmbits de la lingüística francesa aplicada.
5. Proposar aplicacions per a les diferents necessitats específiques de la llengua francesa.
6. Treballar en equip respectant les diverses opinions.

## Continguts

Aquesta assignatura s'estructura en les següents temàtiques:

1. Cognició: mecanismes perceptius, fenòmens atencionals, funcions executives, memòria
2. (Neuro-)psicolingüística: objectius, mètodes (comportamentals, experimentals, neuro-cognitius, imatgeria cerebral), cervell i llenguatge
3. Comprensió del llenguatge: percepció de la parla, lectura, identificació de paraules, comprensió del discurs, models de comprensió del llenguatge
4. Producció del llenguatge: mecanismes de producció oral i escrita, producció desviant, models de producció del llenguatge
5. Interpretació psicolingüística de dèficits en el llenguatge "desviant"

## Metodologia

En termes generals, es dirigirà l'aprenentatge mitjançant el següent conjunt de tècniques i accions:

- Classe amb suport TIC i discussió col·lectiva
- Realització d'exercicis individuals i/o en grup d'aplicació dels continguts de l'assignatura, i discussió col·lectiva
- Realització d'un treball escrit d'aplicació dels continguts de l'assignatura a un cas pràctic
- Proves d'assoliment de les competències relatives als continguts i d'aplicació dels coneixements a casos pràctics de processament normal o desviant del llenguatge en llengua francesa

## Activitats formatives

| Títol | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|-------|-------|------|--------------------------|
|-------|-------|------|--------------------------|

|                                                                                                                                            |    |     |                  |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|-----|------------------|--|
| <b>Tipus: Dirigides</b>                                                                                                                    |    |     |                  |  |
| Classes teòriques amb TIC i discussió col·lectiva. Preparació i realització d'exercicis pràctics.                                          | 55 | 2,2 | 1, 2, 3, 4, 5, 6 |  |
| Lectura de bibliografia. Realització a l'aula d'exercicis col·lectius i en grups reduïts. Presentacions en grup o individuals i discussió. | 15 | 0,6 | 1, 2, 3, 4, 5, 6 |  |
| Realització de treballs                                                                                                                    | 65 | 2,6 | 1, 2, 3, 4, 5, 6 |  |

## Avaluació

L'avaluació del curs serà contínua i inclourà la feina realitzada al llarg del curs, tant les diverses proves com els treballs lliurats durant tot el semestre.

### Consideracions generals:

- Es considerarà com a **"no evaluable"** si l'estudiant ha lliurat menys d'un 30% dels treballs assignats al curs i ha realitzat menys del 30% de les proves. Per tant, si l'estudiant ha fet més d'un 30% de cada part, se l'avaluarà.
- La **reavaluació** sols s'oferirà a aquells estudiants que, havent fet l'avaluació contínua, hagin suspès o no hagin lliurat alguns dels treballs (sempre i quan hagin lliurat més de 2/3 dels treballs assignats) i vulguin recuperar-lo.
- **Plagi:** el plagi total o parcial de qualsevol dels exercicis es considerarà automàticament un SUSPENS (0) de l'exercici plagiat. PLAGIAR és copiar oralment o per escrit de fonts no identificades explícitament d'un text, sigui una sola frase o més, que es fa passar per producció pròpia (això inclou copiar frases o fragments d'internet i afegir-los sense modificacions al text que es presenta com a propi), i és una ofensa greu.
- **Casos particulars:** els estudiants **francòfons** hauran de complir les mateixes condicions d'avaluació que la resta d'estudiants. La responsabilitat del seguiment de les activitats formatives i d'avaluació recau exclusivament en l'estudiant.

**Activitats d'avaluació:** S'hauran de presentar les següents activitats d'avaluació continuada en les dates que s'indicaran a l'espai Moodle:

- Lliurament d'una prova d'avaluació i aplicació dels continguts sobre percepció / comprensió de la parla (30%)
- Presentació oral de lectures bibliogràfiques (30%)
- Lliurament d'un exercici d'aplicació dels continguts sobre producció de la parla desviant a casos pràctics (40%)

### Procediment de revisió de les qualificacions de l'avaluació contínua:

Els estudiants disposaran d'una setmana a partir de la data de publicació de la nota de cada activitat d'avaluació continuada per a manifestar el seu desacord amb la qualificació corresponent i demanar-ne la revisió.

### Reavaluació:

Els estudiants que compleixin amb els requisits per a optar a la reavaluació duran a terme una prova de síntesi sobre la o les part(s) que hagin suspès:

- Percepció de la parla (30%)
- Producció de la parla (30%)
- Patologies del llenguatge i/o de la parla (40%)

### Procediment de revisió de les qualificacions de la reavaluació:

Es farà pública a través de l'aplicatiu SIGMA la data i hora de la revisió al mateix moment que la publicació de les notes provisionals de les qualificacions de la reavaluació.

NB: La **correcció lingüística en francès** de les presentacions oral i/o escrites formarà part dels criteris avaluats en cadascuna de les activitats avaluades, tant de l'avaluació contínua com de la reavaluació.

## Activitats d'avaluació

| Títol                                                                      | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|----------------------------------------------------------------------------|-----|-------|------|--------------------------|
| Exercicis d'aplicació pràctica i presentació oral i/o escrita corresponent | 40% | 5     | 0,2  | 1, 2, 3, 4, 5, 6         |
| Proves d'avaluació i presentació oral i/o escrita corresponent             | 60% | 10    | 0,4  | 1, 2, 3, 4, 5, 6         |

## Bibliografia

### Obres de referència i manuals, principalment en llengua francesa:

#### 1. Cognició

Baddeley, Alan (1993). La mémoire humaine: théorie et pratique. Grenoble: PUG.  
Bonnet, Claude; Ghiglione, Rodolphe & Richard, Jean-François (1989). Traité de psychologie cognitive 1. Paris: Bordas.  
Eustache, Francis; Lechevalier, Bernard & Viader, Fausto (1996). La mémoire. Bruxelles: DeBoeck.  
Gaonac'h, Daniel & Larigauderie, Pascale (2000). Mémoire et fonctionnement cognitif. Paris: Armand Colin.  
Gazzaniga, Michael S.; Ivry, Richard B. & Magnum, George R. (2001). Neurosciences cognitives. Bruxelles: DeBoeck.  
Maquestiaux, François (2013). Psychologie de l'attention. Bruxelles: DeBoeck.  
Matlin, Margaret W. (2001). La cognition. Bruxelles: DeBoeck.  
Mehler, Jacques & Dupoux, Emmanuel (1990). Naître humain. Paris: Odile Jacob.  
Pinker, Steven (2000). Comment fonctionne l'esprit. Paris: Odile Jacob.  
Posner, Michael L. & Raichle, Marcus E. (1998). L'esprit en images. Bruxelles: DeBoeck.  
Reed, Stephen K. (1999). Cognition. Théories et applications. Bruxelles: DeBoeck.  
Schachter, Daniel L. & Tulving, Endel (1996). Systèmes de mémoire chez l'animal et chez l'homme. Marseille: Solal.

#### 2. (Neuro-)psicolingüística

Astésano, Corine & Jucla, Mélanie (2015). Neuropsycholinguistic perspectives on language cognition. London: Routledge.  
Bonin, Patrick (2013). Psychologie du langage. Approche cognitive de la production verbale des mots. Bruxelles: De Boeck Supérieur.  
Caron, Jean (2008). Précis de psycholinguistique. Paris: PUF  
Keller, Eric (1985). Introduction aux systèmes psycholinguistiques. Chicoutimi: Gaëtan Morin.  
Lechevalier, Bernard; Eustache, Francis & Viader, Fausto (2008). Traité de neuropsychologie clinique. Neurosciences cognitives et cliniques de l'adulte. Bruxelles: DeBoeck.  
Matthei, Edward & Roeper, Thomas (1988). Introduction à la psycholinguistique. Paris: Bordas.  
Mehler, Jacques; Noizet, Georges; Noixet, Yvonne (1974). Textes pour une psycholinguistique. Paris: Mouton.  
Pinto, Serge & Sato, Marc (2016). Traité de neurolinguistique. Du cerveau au langage. Louvain-la-Neuve: De Boeck Supérieur.  
Rondal, Jean-Adolphe & Thibault, Jean-Pierre (1987). Problèmes de psycholinguistique. Liège: Pierre

Mardaga.

Seguí, Juan & Ferrand, Ludovic (2000). *Leçons de parole*. Paris: Odile Jacob.

Seron, Xavier & Jeannerod, Marc (1998). *Neuropsychologie humaine*. Liège: Mardaga.

Spinelli, Elsa & Ferrand, Ludovic (2005). *Psychologie du langage. L'écrit et le parlé, du signal à la signification*. Paris: Armand Colin.

Springer, Sally P. & Deutsch, Georg (2000). *Cerveau gauche, cerveau droit. À la lumière des neurosciences*. Bruxelles: De Boeck.

### **3. Comprensió del llenguatge**

Ayora, Pauline & Ferrand, Ludovic (2015). *Psychologie cognitive de la lecture. Reconnaissance des mots écrits par l'adulte*. Bruxelles: DeBoeck.

Cutler, Anne (2012). *Native listening*. Cambridge-London: MIT Press.

Fayol, Michel; Gompert, Jean-Emile; Lecocq, Pierre; Sprenger-Charolles, Liliane & Zagar, Danièle (1992). *Psychologie cognitive de la lecture*. Paris: PUF.

Giasson, Jocelyne (1996). *La compréhension en lecture*. Bruxelles: DeBoeck.

Heinz, Jeffrey; Goedemans, Rob & Van der Hulst, Harry (2016), *Dimensions of Phonological Stress*. Cambridge: Cambridge University Press.

Kolinsky, Régine; Morais, José & Seguí, Juan (1991). *La reconnaissance des mots dans les différentes modalités sensorielles: études de psycholinguistique cognitive*. Paris: PUF.

Lambert, Jany & Nespoulous, Jean-Luc (1997). *Perception auditive et compréhension du langage: état initial, état stable et pathologie*. Marseille: Solal.

Noizet, Georges (1980). *De la perception à la compréhension du langage*. Paris: PUF.

Rossi, Jean-Pierre (2009). *Psychologie de la compréhension du langage*. Bruxelles: DeBoeck.

### **4. Producció del llenguatge**

Bonin, Patrick (2003). *Production verbale de mots: approche cognitive*. Bruxelles: DeBoeck.

Fayol, Michel (1997). *Des idées au texte. Psychologie cognitive de la production verbale, orale et écrite*. Paris: PUF.

Messerli, Pierre; Lavorel, Pierre & Nespoulous, Jean-Luc (1983). *Neuropsychologie de l'expression orale*. Paris: éditions du CNRS.

Zésiger, Pascal (1995). *Ecrire: approches cognitive, neuropsychologique et développementale*. Paris: PUF.

### **5. Patologies del llenguatge**

Aubin, Ghislaine; Belin, Catherine; David, Danielle & De Partz, Marie-Pierre (2001). *Actualités en pathologie du langage et de la communication*. Marseille: Solal.

Auzou, Pascal; Özsancak, Canan & Brun, Vincent (2001). *Les dysarthries*. Paris: Masson.

Ellis, Andrew W. (1989). *Lecture, écriture et dyslexie: une approche cognitive*. Neuchâtel: Delachaux et Niestlé.

Eustache, Francis & Lechevalier, Bernard (1996). *Langage et aphasie*. Bruxelles: DeBoeck.

Lanteri, Anny (2004). *Restauration du langage chez l'aphasique*. Bruxelles: DeBoeck.

Mazaux, Jean-Michel; Pradat-Diehl, Pascale & Brun, Vincent (2007). *Aphasie et aphasiques*. Paris: Masson.

Rondal, Jean-Adolphe & Séron, Xavier (dir.) (1989). *Troubles du langage: diagnostic et rééducation*. Bruxelles: Pierre Mardaga.

Séron, Xavier & Van den Linden, Martial (2000). *Traité de neuropsychologie clinique*. Marseille: Solal.

### **6. Desenvolupament del llenguatge**

Franck-Mestre, Cheryl & Gaonac'h, Daniel (1998). *Etude psycholinguistique du bilinguisme*. Grenoble: PUG.

Bernicot, Josie & Bert-Erboul, Alain (2009). *L'acquisition du langage par l'enfant*. Paris: Editions in Press.

Brigaudiot, Mireille & Danon-Boileau, Laurent (2002). *La naissance du langage dans les deux premières années*. Paris: PUF.

Chauveau, Gérard (1997). *Comment l'enfant devient lecteur*. Paris: Retz.

Crahay, Marcel & Dutrévis, Marion (2015). *Psychologie des apprentissages scolaires*. Bruxelles: DeBoeck.

De Boysson-Bardies, Bénédicte (2010). Comment la parole vient aux enfants : de la naissance jusqu'à deux ans. Paris: Odile Jacob.

Fitouri, Chadly (1983). Biculturalisme, bilinguisme et éducation. Neuchâtel: Delachaux et Niestlé.

Florin, Agnès (1999). Le développement du langage. Paris: Bordas.

Hamers, Josiane F. & Blanc, Michel (1983). Bilingualité et bilinguisme. Bruxelles: Pierre Mardaga.

Kail, Michèle (2012). L'acquisition du langage. Paris: PUF.

Kay, Michèle & Fayol, Michel (2000). L'acquisition du langage. Paris: PUF.

Lecocq, Pierre (dir.) (1992). La lecture: processus, apprentissage, troubles. Lille: PUL.

Mackey, William F. (2000). Bilinguisme et contact des langues. Paris: Klincksieck.

Moreau Marie-Louise & Richelle, Marc (1997). L'acquisition du langage. Bruxelles: Pierre Mardaga.

Sprenger-Charolles, Liliane & Casalis, Séverine (1996). Lire, lecture et écriture: acquisition et troubles du développement. Paris: PUF.

**NB: Durant el curs es donarà bibliografia detallada i actualitzada per a cada tema tractat.**